

Club Excursionista de Gràcia

OCTUBRE
DESEMBRE
2 0 1 3

PASSATGE MULET, 4

08006 BARCELONA

TEL: 93 237 86 59

FAX: 93 237 31 48

"MAI ENRERA"

Publicació degana de la premsa de Gràcia

Creu de Sant Jordi 1992 - Medalla d'Honor de Barcelona 2004

Placa de Bronze de la Reial Ordre del Mèrit Esportiu 2011

Butlletí social

XXXI Any - 2a. Època,

Núm. 129

Fundat l'any 1922

VIA CATALANA

Tram 21 - Alcanar - l'Edu, el Fede, Mònica i Neus Vives

Tram 183 - Montbrí del Camp - família Josep Arisa

Tram 376 - Vallirana - Montserrat Casellas i Martí Santamaría

Tram 709 - La Jonquera - Ester Miarons, Félix Villalón, Raquel Alcayde, Ale Vilardell, Jordi Nissen i Taiga

El Parlament acull la presentació de la 34a travessa Matagalls-Montserrat

Un mosaic romà, únic, apareix a Els Prats de Rei

Crismon, que es va trobar davant l'església de Santa Maria

Des d'un altre angle. A la dreta hi ha dues arqueòlogues que van participar a la campanya

VIA CATALANA

Al passeig de gràcia, junt amb les entitats graciencques

Biblioteca Jaume Fuster

El dilluns 13 de maig, una trucada de Josep Maria Contel (Taller d'Història de Gràcia) ens donava la mala notícia. A l'Arxiu Municipal de Gràcia, situat en el soterrani de la biblioteca Jaume Fuster, hi havia hagut una fuita d'aigua. La inundació havia afectat força caixes de material emmagatzemat. Cal recordar que el valuós arxiu del nostre soci fundador, Josep Buch i Parera, es troba dipositat a l'Arxiu Municipal. Les primeres informacions ens varen esverar força. Es parlava d'un centenar de caixes completament mullades, i això feia preveure una gran destrossa i la consegüent pèrdua del material guardat.

L'Ajuntament de Barcelona va destinar d'urgència quatre especialistes a la revisió de les caixes afectades. De seguida es va entrar a valorar els danys i actuar de manera urgent per evitar que el mal empitjorés. Es va traslladar tot el material mullat a un arxiu municipal intermedi, una mena d'UVI, situat al 22@, i es va entrar a fons en l'asseccament i el tractament.

El 22 de maig va tenir lloc una reunió on el districte de Gràcia informà la Junta del CEG i Marta Buch, la néta del senyor Buch, de quina era la situació real dels arxius un cop aplicat el pla de xoc. L'aigua havia mullat 153 capsos, però només 20 d'aquestes necessitaven una atenció especial; pel que fa a la resta, la mullena no havia arribat a l'interior de les caixes. A més dels arxius del Club, també hi havia afectats arxius de les festes de Sant Medir, uns fons del senyor Josep Poma, del senyor Blanc i del senyor Joan Riba. Una altra part, força deteriorada, correspon a arxius del mateix Ajuntament del tipus de documentació administrativa, com són els permisos d'obres menors. Aquest darrer material, com que es tractava de papers ja sense valor documental o propers a la caducitat, es va deixar estar.

Una darrera reunió informativa va tenir lloc el 30 de juliol a la mateixa biblioteca Jaume Fuster. Aquí, en una àmplia convocatòria, ens vàrem reunir els dos vicepresidents del Club amb personal tècnic de l'Ajuntament, el director d'Arxius de l'Ajuntament, el Taller d'Història de Gràcia, la senyora Marta Buch i altres persones vinculades als diversos arxius guardats al soterrani de la biblioteca.

La senyora Pilar Aulina, cap dels restauradors, ens va explicar tot el procés emprat per recuperar el material, i

també ens ho va mostrar en un vídeo. Així, després del trasllat de totes les caixes mullades a l'UVI, es procedí a triar el més mullat i col·locar-ho damunt paper secant, el qual s'anava renovant conforme quedava humit. Un cop tret el gruix d'aigua, varen situar tots els papers separats sobre malla sintètica per tal que circulés l'aire per sobre i per sota dels documents. També s'anà aplicant desinfectant, importantíssim per evitar l'aparició de fongs. Una de les prioritats va ser el tractament de les fotografies, ja que aquestes són les que primer s'infecten; per sort, hi havia poques fotografies mullades. Un altre fons deteriorat, i que no es va poder recuperar, van ser programes editats en paper cuixé, ja que els fulls s'enganxen els uns amb els altres formant una pasta. Aquest fons no era de l'Arxiu Buch i Parera.

Fins al dia 15 de juny, el material mullat va ser tractat a l'edifici del 22@ i després retornat en caixes noves a la Jaume Fuster. Tan sols 8 caixes seguien rebent un control de la humitat relativa.

En definitiva, i per sort, gràcies al fet que es va descobrir a temps la fuita, i a la ràpida actuació dels serveis tècnics, s'ha evitat la pèrdua de la major part del material guardat. Ara cal estar atents que no es pugui repetir un fet semblant, i per això els arquitectes municipals estan revisant les instal·lacions de la biblioteca. Un altre front que ja s'ha començat és el de la digitalització de tots els arxius que guarda la municipalitat. Cal tenir en compte que aquest procés serà molt llarg, sobretot pel cost que suposa i perquè en el moment de crisi actual no es permet una dedicació de molts diners a aquesta tasca. Els tècnics ens informaren que la digitalització va començar fa un temps amb la documentació més valuosa que es guarda.

La Junta

Adherit a:

Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya
Associació d'entitats Excursionistes del Barcelonès
Grup Alta Muntanya Espanyol

Membre Fundador de la Federació Internacional de Càmping i Caravàning

Federació Catalana d'Espeleologia
Federació Catalana d'Entitats Corals

EDITOR: Club Excursionista de Gràcia

DIRECTOR: Guillem Martín i Brasó

CORRECCIÓ a càrrec de:

UNIÓ DE FEDERACIONS
ESPORTIVES DE CATALUNYA

a/e:cegracia@cegracia.cat

web: <http://www.cegracia.cat>

Dip. legal: B.9720-1961

IMPRESSIÓ: Multitext, S. L. U. - Barcelona

COL·LABORACIÓ

EL NADAL DEL LLOP

Feia molt de fred aquell any.

En un petit poble d'Itàlia, nomenat Gubio, hi havia un maset on vivien una dona amb el seu fill, la dona es deia Florentina i el fill Bepo, el pare que era el masover d'uns propietaris molt rics, es deia Renato va morir a l'ensorrar-se la mina on feia hores.

Els amos del maset, que eren bona gent, no els varem treure i els deixaren la casa per viure. La mare anava ajudar als quefers de la casa dels amos, gairebé tots els menjars. Aquell dia, vigília de Nadal, la mare havia anat ajudar, ja que la feina no hi mancava.

Al retornar a casa, acabat de dinar i com que feia molt de fred i tenien escassa llenya, el noi que feia de bon grat tot el que la mare li manava, en Bepo ja tenia déu anys i era tot un homenet, va agafar una destraleta i cordes per lligar la llenya, i al bosc se'n va anar. El bosc era molt escurat i la llenya s'havia d'anar a cercar molt endins, era humit i trist, sobretot en els obacs. El temps no era massa bo i el bosc s'anava espessint i encara que en Bepo coneixia tots els racons, es desorientà i marrà el camí. Ja feia estona que caminava, quan de sobte aparegué un llop, a Bepo el cor li batejava fort i les cames li tremolaven, però quina cosa més estranya el llop se'l mirava amb uns ulls tendres i humits i donà la volta com assenyalant que el seguís.

El noi així ho féu i anava seguint la fera amb precaució, que de tant en tant es girava per comprovar si el noi el seguia, després de molt caminar s'oïren veus llunyanes dels veïns de Gubio que alertats per la seva mare que havia demanat ajuda, quan justament en aquelles hores s'afanyaven treballant en la reproducció d'un pessebre, com ho feien cada any.

Anaven equipat amb destrals i bastons i s'adreçaren cap al bosc, davant hi anava la mare i en Bruno, el carboner, aquell home sorrut i feréstec, que d'ençà de la mort de la seva muller vivia sol, la Florentina li preguntava si aquell dia havia estat al bosc i li contestà que sí, i que havia vist petjades de llop, i és que en el fons temia alguna desgràcia.

Arribà el moment en què Bepo i el llop, s'aturaren i el llop deixà que en Bepo seguís el camí, no cal dir que la primera en veure'l va ser la mare, que va córrer a abraçar-lo.

L'infant contà a la mare i als veïns, el que havia succeït i tots restaren meravellats, de retorn al poble, en Bruno digué a la Florentina, mira Tina si us maca llenya que el noi passí per casa i n'hi donaré un parell de feixos.

Ella pensant en la solitud amb què passaria la diada de Nadal aquell home feréstec, li digué, vós ens acompanyareu demà a l'hora de dinar. A Bruno se li aclariren els ulls.

Contents tots plegats tornaren a la tasca d'enllestir el pessebre, i a les dotze en punt celebraren el naixement de Jesús. Allí en una clariana del bosc el llop s'ho mirava amb aquells ulls tendres i humits, satisfet d'haver pagat d'alguna manera el bon tracte que li donaven la bona gent de Gudio.

BON NADAL.

Antonio Moreno Zambrana

ALTES DE SOCIS

- 9.038 TUGORES GARCIA, AINA
- 9.039 BROSSA XICOY, XAVIER
- 9.040 GARCIA BROSSA, JOSEP
- 9.041 PENA BROSSA, ANGEL
- 9.042 PICAZOS SEPULVEDA, DANIEL
- 9.043 ACUÑA TORRAS, DAVID
- 9.044 COSTANZO, LORENZO
- 9.045 VILADIU CORRAL, XAVIER
- 9.046 VENTURA ARASANZ, MARTA
- 9.047 MARMOL LOPEZ, ROSA
- 9.048 TUBAU ROCA, JOAN
- 9.049 GARRIDO BALDRICH, ALEX
- 9.050 BORDONAU ROSAS, ALBERT
- 9.051 ABRIL JANER, EULÀLIA
- 9.052 SANCHEZ USERO, MANEL
- 9.053 CÀRCELES I PRUJÀ, CARMÉ
- 9.054 MARTÍN PASCAU, RAÚL
- 9.055 CARNÉ I CLAVERIA, FRANCESC

AGENDA

OCTUBRE

5 i 6, dissabte i diumenge
Secció de Muntanya. Sortides d'Alta Muntanya
TUC GRAN DE SENDROSA (2703 m)
Coordinen: Laura Pérez i Andrés Chinchilla

12 i 13, dissabte i diumenge
Secció de Muntanya. Sortides Muntanya Mitjana
EL CANIGÓ
Coordina: Àngel Carbonell

12 i 13, dissabte i diumenge
Secció de Muntanya. Cicle de sortides en BTT
MONTSENY
Coordinació: Francesc Daví
(francescdavi@hotmail.com)
dificultat:M

17, dijous
Secció de Muntanya. Audiovisuals Buch i Parera
Presentació llibre amb Secció Cultura
Ponent: Xavier Escura

20, diumenge
Secció de Senders
CAMÍ DEL NORD O DEL CANIGÓ
Mataró / Collsacreu (16 km)

20, diumenge
Secció de Muntanya. Cicle de sortides en BTT
ALTA ANOIA
Coordinació: Joan Marí (joanmari50@gmail.com)
dificultat D

26 i 27, dissabte i diumenge
Secció de Muntanya. Cicle de sortides en BTT
RIPOLLÈS - OSONA - LA SELVA
Coordinació: Joan Ros (joan.ros.avila@gmail.com)
dificultat: M

NOVEMBRE

1, 2 i 3, divendres, dissabte i diumenge
Secció de Muntanya. Sortides d'Alta Muntanya
MONTE PERDIDO (3355 m)
Coordinen: Maria Muñoz i Ester Felip

1, 2 i 3, divendres, dissabte i diumenge
Secció de Senders
Sortida a determinar,

1, 2 i 3, divendres, dissabte i diumenge
Secció de Muntanya. Cicle de sortides en BTT
VOLTA ALS PORTS DE BESEIT
Coordinació: (btt@cegracia.cat)
dificultat: M-D

9 i 10, dissabte i diumenge
Secció de Muntanya. Sortides Muntanya Mitjana
VALL D'EINA
Coordinen: Montserrat Suñé i Laura Pérez

17, diumenge
Secció de Senders
CAMÍ DEL NORD O DEL CANIGÓ
Collsacreu / Riells i Viabrea (18 km)

21, dijous
Secció de Muntanya. Audiovisuals Buch i Parera
Del cap de Creus a Finisterre
Ponent: Miquel Àngel Ramos

30 i 1 desembre, dissabte i diumenge
Secció de Muntanya. Sortides d'Alta Muntanya
GRAN TUC DE COLOMERS (2934 m)
Coordina: Sergio Javierre

DESEMBRE

15, diumenge
Secció de Senders
CAMÍ DEL NORD O DEL CANIGÓ
Riells i Viabrea / Riells (10 km)

19, dijous
Secció de Muntanya. Audiovisuals Buch i Parera
Senda de Camille
Ponent: Núria Ferrer

21, dissabte a les 21:00 hores
Secció Cantaires Muntanyencs
CONCERT DE NADAL
Parròquia de Corpus Christi (c/ Bailen, 175)

21, dissabte
Secció de Muntanya. Sortides Muntanya Mitjana
RUTA CIRCULAR D'UN DIA PEL MONTSENY
Viladrau - Sant Segimon - Matagalls - Coll Pregon -
Viladrau
Coordina: Xavi Garcia

GENER

11 i 12, dissabte i diumenge
Secció de Muntanya. Sortides Muntanya Mitjana
RUTA PEL SOLSONÈS
Coordinen: Consol Berbel i Jordi Cuevas

16, dijous
Secció de Muntanya. Audiovisuals Buch i Parera
Nepal
Ponent: Josep Pérez

19, diumenge
Secció de Senders
CAMÍ DEL NORD O DEL CANIGÓ
Riells / Sant Hilari Sacalm (17 km)

A la nostra pàgina web trobareu la
informació actualitzada de totes les
sortides i els requisits necessaris per a
poder-hi participar.
www.cegracia.cat

CANTAIRES MUNTANYENCS

XIV CONCERT DE PRIMAVERA

Aquest nostre XIV Concert de Primavera va ser portador d'alguna novetat, que ja comentarem en el seu moment, i a unes coincidències de calendari, que no volem passar per alt. En efecte, el primer concert que denominarem de Primavera s'escaigué a l'inici del nou mil·lenni, i la personalitat que hi fou homenatjada –com molt bé recordareu- fou Salvador Espriu, poeta i escriptor, de qui enguany, precisament, estem celebrant el centenari del seu naixement. Durant tot l'any s'ha tingut ben present la seva obra i hem pogut escoltar i llegir i gaudir arreu, dels seus escrits i pensaments amb aquell seu verb pregon i batallador, alhora irònic i punyent, recordant-nos que som fills d'una terra que ens cal defensar, ara més que mai, després d'haver hagut de fer-ho mantes vegades (amb derrotes sonades, no cal dir-ho) de les escomeses continuades d'aquells veïns que ens voldrien enfonsats dins del Mediterrani, i que no s'han estat mai de proclamar-ho a crits i d'intentar de portar-ho a cap un cop i un altre des de fa tres-cents anys. (Els deixarem sortir-se'n amb la seva, una vegada més?).

D'altra banda, cal celebrar el fet, inèdit, en aquests concerts, que sigui una dona la personalitat homenatjada. Al·leluia! Però tampoc és qüestió de fer el mínim retret a la tardança, sinó felicitar-nos-en tots plegats efusivament. I que no sigui l'última fèmina en aquest rànquing.

Com que sospito que ens hem extès massa amb aquesta introducció, anirem per feina, perquè, a més, aquells que hagin seguit el programa d'altres anys ja estan prou al corrent de la seva mecànica i desenvolupament. A més, serem breus per donar pas al més interessant, o sigui al que ens diran l'homenatjada i el seu glossador.

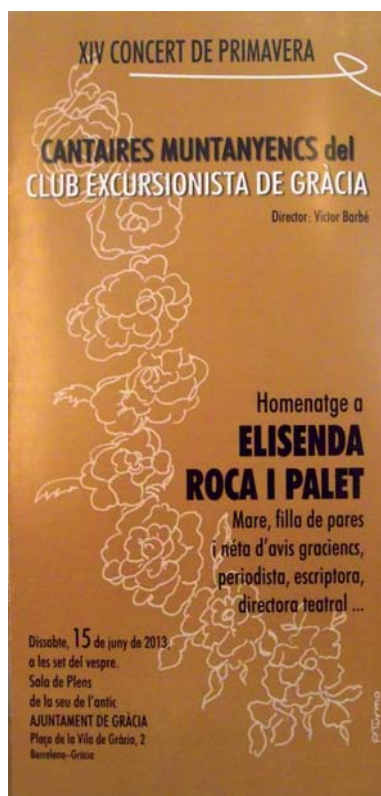
La presentació de l'acte va córrer a càrrec de l'incansable i eficient Miquel Fernández que ens posà en antecedents de com es van adonar, amb en Joan Cervera, que en la llista de

guardonats hi mancava un toc femení. Com és que els havia passat per alt? o potser no? Però la seva sorpresa va ser constatar que no era fàcil trobar la persona adient, perquè el nombre de candidates que havien portat el nom de Gràcia per tot Barcelona, per la península, per Europa i pel món era molt elevat. En aquesta ocasió i després d'una atenta repassada al conjunt de possibilitats, es van detenir en la figura d'Elisenda Roca, molt lligada a la vila de Gràcia, com es desprèn del seu currículum. Resulta ser que, sortosament i satisfactòriament, va ser ben receptiva a la nostra petició.

El segueix en la paraula la presidenta del Club, Marisa Carreño, que fa referència a algunes de les activitats més importants que porta a terme a l'entitat, com són: La Barnatresc de Gràcia, caminada popular per conèixer la nostra vila (més de 2000 participants), i la tradicional Matagalls-Montserrat, que hem hagut de limitar a 3000 excursionistes per motius de seguretat i ambientals. Agraïeix la presència del conseller municipal de cultura, Eugeni Rodoreda, i reitera la felicitació als Cantaires Muntanyencs per la seva dedicació, juntament amb l'enhorabona a la homenatjada i al glossador.

Ara és el torn, ens diu Miquel Fernández, del periodista i escriptor Adam Martin Skilton que ens farà la glossa de l'homenatjada. Adam Martin comença dient que és la primera vegada que fa de glossador, terme que li encanta alhora que l'honora. I segueix dient: em sento orgullós de ser-ho, precisament, de la meua amiga i companya, Elisenda Roca. Gràcies, també, al Club Excursionista de Gràcia, als Cantaires Muntanyencs, a l'Ajuntament de Gràcia, i, especialment, a l'Elisenda Roca per haver-me confiat aquesta missió. [...] Bé, us podria dir, afegeix, que fer la glossa de l'Elisenda és una responsabilitat per mi, però no seria veritat. Enteneu-me, això no significa que no m'ho hagi pres seriosament. Al contrari, em sembla molt important. El que vull dir és que quan fas una cosa amb l'Elisenda, o per a l'Elisenda, la paraula responsabilitat no existeix, o almenys en el sentit estricte del terme, perquè té un component obligatori; us ben asseguro que per mi no és una responsabilitat, sinó un enorme plaer i me'n sento feliç. Com que amb ella sempre disposes de la màxima llibertat d'acció, ho fas el millor possible. Que una persona sigui capaç de generar semblant ambient al seu entorn és

una raresa, i haver tingut la sort de conèixer-la és un miracle.

Ara us podria parlar de l'Elisenda periodista, la que és capaç de fer entrevistes rigoroses i serioses o de conduir un programa d'entreteniment o un concurs, sense que cap d'aquestes facetes grinyoli i sense perdre mai la credibilitat, una virtut que tenen pocs periodistes. O fer esment de la periodista compromesa, la que va ser vicedegana del Col·legi de Periodistes durant vuit anys, perquè es preocupava de com i de quina manera havia de funcionar el periodisme. I també al·ludir a la directora de teatre, la que ja ha estrenat dues obres amb èxit a Barcelona, en sales grans i difícils. De l'escriptora de llibres infantils i juvenils, que ha fet guies que són gairebé obligatòries per a les dones embarassades, i per als homes també. Recordo que fa molts anys vaig fer-li una entrevista, quan va publicar el llibre "Serem pares", i, quan me'l va regalar, em va dir "que sàpigues que totes les persones que han llegit aquest llibre després han quedat embarassades". Jo no em vaig quedar embarassat, però la meva dona sí, i la meva vida va canviar radicalment. També us podria parlar de l'Elisenda multipremiada (el premi Ondas de Televisió, el TP de Oro, l'Òmnium Cultural de Ràdio, etc.) O bé de l'Elisenda que forma part dels jurats de premis prestigiosos i de la que dona classes a la Universitat.

Però de qui us parlaré és de la meva Elisenda. Que és tot això, però us parlaré de la que conec bé i amb qui he compartit milers d'hores en directe durant més de quatre anys. Moments d'alegria i de tristors, d'intimitats... Iestic segur que el que jo puc dir d'ella coincideix en un 99% amb el que podrien dir-ne la resta dels seus amics. Amb això vull expressar que és una d'aquelles persones que generen una unanimitat positiva al seu voltant. Ja fa més de trenta anys que es dedica a treballar per als mitjans de comunicació, i ha fet molts amics. I ho destaco perquè a vegades sembla que en el nostre món tots ens coneguem i siguem molt amics, però no sempre és així. Ella sí que ha fet molts amics, però amics de debò, d'àmbits i llocs diferents, sobretot fruit de la seva personalitat.

Jo coneixia l'Elisenda, al principi, com quasi tothom, a partir dels mitjans de comunicació. Quan estudiava a la facultat, li vaig veure fer el "Cifras y Letras", i el programa estava molt bé, i jo pensava: sap moltes coses... deu ser un guió això, (perquè la tele enganya molt). Després d'acabar la carrera vaig coincidir amb ella en un programa que va ser realment màgic, "Las mil y una", amb en Jordi González. Allà vaig descobrir que allò de "Cifras y Letras" no era un guió, que realment sabia moltes coses. A "Las mil y una" estàvem obligats a treballar sense guió i, per tant, a improvisar; els que començàvem patíem molt, en canvi ella es mostrava amb tota naturalitat, i ho podia fer perquè "sabia coses". La gent que improvisa és perquè té coses per explicar, no parla perquè sí. Després vam coincidir a COM Ràdio; jo participava en el programa de Joan Barril "La República", i ella en "Dies de ràdio" els caps de setmana. De tant en tant pujava a la nostra redacció, i se sabia el nom de tothom, aspecte poc habitual en les estrelles d'aquesta professió. Més tard, ja vaig fer el meu programa tot solet, i me la trobava sovint a l'ascensor, i em deia que m'escoltava (aquestes coses que fa ella!). Però la gent no acostuma a felicitar pel que fas, i els que ho fan és per algun interès amagat o per alguna altra història. En

el seu cas era de veritat. Veies que no ho deia per dir, que era genuïna. Aleshores jo pensava: "aquesta dona m'agrada, em fa somriure, em fa sentir bé". (Deixa'm agrair-te Elisenda, públicament, aquells moments de felicitat que em vas proporcionar!).

L'any 2005, feia un any i mig que havia nascut la meva primera filla (culpa del llibre que em va donar l'Elisenda, ho recordeu?) i esperava la segona. Finia el meu contracte i ja m'havien comunicat que l'any següent no el renovarien. Vaig començar a enviar SMS a tots els meus amics i coneguts; i un d'ells va ser a l'Elisenda que, de seguida, em va contestar i em va donar ànims. Al cap de no res em va dir: "et trucaran de BarcelonaTV, digues que sí". El que m'oferien era presentar un programa amb l'Elisenda Roca, i, evidentment, vaig dir que sí. Aquí vaig començar a tenir algunes preocupacions, perquè jo la coneixia de la ràdio, però una cosa molt diferent era copresentar un programa amb ella en directe. Aquest món dels periodistes televisius implica molts egos, i te'n cal tenir-ne una mica per posarte davant d'una càmera i dir coses que puguin ser interessants. Però hi ha egos i egos. Jo esperava trobar-me algú amb qui lidiar, tenint en compte el seu currículum i el que n'havia captat professionalment. Pensava que només sabia com era el seu ego quan estiguéssim en directe, perquè és allà on surt l'animal televisiu, i sovint, sense que es vegi, hi ha cops de colze per tal de sortir més vegades a la pantalla.

En un programa en directe és molt important qui t'acompanya, perquè estàs constantment exposat a qualsevol entrebanc i pots dir moltes tonteries o posarte en evidència. Per això és essencial que puguis confiar en la persona que tens al costat. Has de tenir la certesa que t'ajudarà, que et guiarà i que et deixarà brillar quan arribi el teu moment. Això no és fàcil [...]. Vaig trobar-me amb una Elisenda generosa, que et deixava brillar quan sabia que te'n sortiries bé, i sense enveja. També et treia les castanyes del foc quan t'embadalia una mica, sense avergonyir-te, senzillament et donava un cop de mà. És a dir, una excel·lent companya i una amiga, algú amb qui vaig poder gaudir de la feina com mai fins en aquell moment [...]. Al nostre programa no es notava gaire que estàvem en directe. Era un to relaxat; estàvem contents. Vam decidir que seríem com érem, que si la gent ens comprava bé, i, sinó, mala sort. Però el públic ens va comprar. De fet, jo crec que era una estratègia professional

de l'Elisenda, no sé si conscient o inconscient, i un plantejament vital que té. D'ella he après que a la vida has de ser genuïnament tu. Això vol dir acceptar-te tal com ets, amb les teves virtuts i els teus defectes. La manera de fer de l'Elisenda davant d'una càmera és exactament la mateixa que quan hi és al darrere. No hi ha diferència. Aquesta és una lliçó clau per a aquells que ens dediquem als mitjans de comunicació, i també pels que ens dediquem a la vida, que som tots! Que cal aprendre dels errors i aprofitar-los per ser una mica millors cada dia.

Mai no he vist l'Elisenda renyar ningú per una fallada. Com que aconseguia transmetre aquesta sensació de confiança, podies ser tu mateix qui mirés de seguir endavant si t'havies equivocat el dia anterior. També diu l'Elisenda que mai hem de tirar la tovallola. Que tots tenim defectes i els hem d'acceptar; però que això no vol dir que no puguem superar-los.

Vivim en un país petit i això té els seus avantatges i els seus inconvenients. Tendim a penjar etiquetes a tothom, sobretot als mitjans, i quan ens trobem amb algú que fa moltes coses alhora, a vegades arrufem una mica el nas. L'Elisenda m'ha ensenyat que has de fer el que et vingui de gust sempre i has de passar del que pensin i el que diguin. I ella no només ho diu, sinó que ho practica. És capaç de fer de mare esplèndida, de dirigir teatre, d'actuar, o de presentar. I també és una persona que t'empeny, però no de qualsevol manera. De fet quan sap que estàs preparat per fer una cosa, abans que tu mateix ho sàpigues. A mi, per exemple, em va empènyer a escriure, i pràcticament em va donar el telèfon d'una agent literària perquè hi parlés de seguida. I va ser un altre moment de la nostra relació que em va canviar la vida.

Jo ja he dit tot el que havia de dir. Estic convençut que hi ha moltes coses que han quedat penjades, però em sembla que tot això ja és suficient perquè tingueu una idea de la seva personalitat, que es manifesta a través de les coses que fa a la seva vida professional i també en les seves relacions personals. Totes les seves vessants estan relacionades i no saps quan comença una i acaba l'altra.

Gràcies Elisenda, per deixar-me ser amic teu i haver-me ajudat tant, i per permetre'm fer avui aquesta glossa.

És de nou Miquel Fernández qui dóna ara entrada a l'homenatjada, Elisenda Roca, periodista, escriptora, directora de teatre, exvicedegana del Col·legi de Periodistes, i tantes cosa més, la qual s'adreça a l'auditori així:

Primer de tot, fem-ho com s'ha de fer, solemnement. Vull agrair moltíssim al conseller municipal de Cultura del Districte de la Vila de Gràcia que ens hagi obert aquestes portes. També a les presidentes del Club Excursionista de Gràcia i dels Cantaires Muntanyencs, Marisa Carreño i Maria Glòria Vives. A la família que m'acompanya, al meu fill i als meus pares. Gràcies a tots per ser aquesta tarda al meu costat.

Era una altra tarda quan vaig rebre un correu electrònic comunicant-me que seria un honor per al Club Excursionista de Gràcia homenatjar-me per la meua trajectòria professional i com a gracienc que sóc. Ho vaig rellegir, pensant que en Miquel Fernández, expresident de l'entitat, havia errat el nom, o que potser tenia una certa

informació i pensava que estava malalta i a punt de morir. És a dir, vaig creure que anava dirigit a una altra Elisenda. El meu estupor va anar en augment a mida que anava llegint la llista de persones homenatjades pel Club Excursionista de Gràcia: Salvador Espriu, Joan Perucho, Joan Triadú, Joaquim Ruyra, el meu estimat Albert Mussons, Borja de Riquer... Impressionada, vaig contestar agraint la iniciativa, però suggerint que potser hi havia altres persones mereixedores d'aquest honor abans que jo. I finalment vaig decidir quedar amb Miquel Fernández i el veterà Joan Cervera, el president honorari del Club. Doncs bé, ells em van confirmar que era jo, que no s'havien equivocat. Vaig pensar "doncs, mira que bé!". Em van enumerar els meus mèrits i em van fer notar que tenia una llista de guardons molt prominent. Així sembla que va acabar sortint el meu nom. Potser va ser fàcil, perquè vaig ser pregonera de Gràcia, cosa que em féu molta il·lusió en el seu dia, aquí al balcó de l'Ajuntament.

Si has nascut, has crescut, has fet teatre, has anat a l'agrupament, a l'esbart dansaire, aquí... et fa molta il·lusió; aclaparada, però absolutament agraïda per un tal honor. Quan vaig tornar cap a casa anava pensant dues coses. M'he fet gran i ja no podré optar a "Miss Vila de Gràcia" ni a "Jove Promesa Samarreta Mullada", em sap greu. I d'altra banda, em preguntava, molt preocupada, com comunico a la meua família que em fan un homenatge?. Truco i dic "escolta, vindreu que em fan un homenatge?". La resposta és "com és que et fan un homenatge? Qui? Per què?". Com els ho expliques? Per gracienc, pel meu currículum... Potser és perquè, com diu l'Adam, la meua vida professional i personal ha anat fluint amb tota naturalitat. O potser és que no li dones tanta importància realment al que has fet [...].

A la meua família no hem heretat ni heretarem cap immoble, però sí que hem heretat unes arrels de les quals me'n sento orgullosa. D'entrada, unes arrels en aquesta

Vila; un barri, podríem dir, realment peculiar perquè la gent se'l sent seu. És a dir, no només els que hi hem nascut, hi hem crescut i ens hem fet a Gràcia, sinó que la gent se'l fa seu per les festes, per la oferta gastronòmica, comercial, cultural... Tot i quedar per damunt de la Diagonal està ben comunicat i és una retícula urbanística molt compacta i amb molta personalitat. També he heretat, a banda de les arrels, una lleialtat cap a la gent que s'estimen. Aquesta lleialtat és així i també la tenen els meus germans. He heretat la capacitat de fer tot allò que m'agrada sense limitacions ni etiquetes ni necessitat de justificar-me ni de demanar permís. He heretat el sentit de l'humor necessari per a sobreviure, un llegat cultural a base de la llibertat per a accedir a totes les lectures i viure i veure hores i hores de teatre, tant d'amateur com de professional. I, després, he heretat un sentiment de grup irrompible que fa que ens mantinguem units, amb el millor *Loctite*, que és l'estima. Hereto, doncs, una lliçó de vida que és intangible però que mai no em podran retallar, gràcies a Déu.

I és el que intento transmetre al meu fill i també als meus nebots, amb qui passo moltes estones i que me'ls estimo molt. Jo els dic que aprenguin a ser responsables, però que no es posin límits. És a dir, ara estan entrenant-se per la vida. Sempre penso que com més coses, més oficis i més arts aprenguin, més portes s'obriran en un futur que ja tenen a sobre. De tot el que no surt al currículum puc afegir que em sento orgullosa d'haver estudiat música amb els germans Colomer, d'haver format part de l'Orfeó Laudate i d'haver presentat el primer Festival de Música de Cantonigròs, creat a imatge del de *Llangollen*, i avui és un festival de referència. Una de les coses que més m'agrada fer encara és cantar, tot i que el meu fill m'ho retregui quan canto pel carrer. Però després em demana a casa "mamà, per favor, pots fer-me els cors d'aquestes cançons?". I jo els hi faig encantada, és clar. I segueixo cantant; de fet els veïns em diuen "sabíem que hi eres perquè i sentíem cantar". És que la meva escala ressona molt bé. Tot i que no m'hi he dedicat professionalment, he fet, inclús, sarsueles.

També m'alegro d'haver cantat quan era una nena, anuncis de tele, gravant amb un gran amic dels pares, el mestre Jordi Doncos, a qui vaig tenir el plaer no només de conèixer, sinó del fet que formés part de la nostra gran família del Cercle Catòlic de Gràcia. Gent que avui ja no hi són i que per a mi eren gent necessària, com Rafael Gimeno, que aleshores em semblava molt gran... i tants d'altres. Sense adonar-nos-en, hem tingut gent de referència, de qui hem après, amb qui hem estat molt a gust i que hem estimat. Els amics dels pares, afortunadament, venien a casa i formaven part de la nostra família, i els estimàvem. Tanta i tanta gent que encara que no us n'adonéssiu, pares, em van marcar [...].

Tampoc surt al currículum que jo també vaig fer la "mili" a l'Agrupament Escolta Josep Carner, quan era una nena tímida i poruga, i, com deien les àvies, en vaig sortir feta un home. Bàsicament vull dir que vaig sobreviure a les llargues caminades amb la motxilla a l'esquena i el bordó de pelegrí senyalant el vell camí. Una motxilla que devia pesar més de 20 quilos, amb el sac de dormir que semblava ple de rocs i una tenda de campanya que riu-te'n d'un muntatge del moble més complicat d'Ikea. Aquesta és la mili que vaig fer jo. Amb novatades, petaques, carmanyoles metàl·liques, xiruques i foc de camp (ara prohibidíssim). És una cosa que també és una prova ritual

que has de superar, i la vaig superar. T'ensenya a sobreviure.

Després de fer tots els papers de l'Auca de l'Estel de Natzaret, des del nen Jesús a la Verge Maria, vaig decidir que preferia estar a la rereguarda i dirigir. Que actuar era una cosa molt seriosa, un gran ofici per als qui tenien talent, que jo no en tenia. Però no em podia desenganxar del teatre de cap manera i sempre vaig tenir entre cella i cella la idea de seguir dirigint, no només amateurs, sinó professionals. Fins que, afortunadament, va poder ser. I sí, "vamos a lo grande". Si hem de caure: Tívoli i Poliorama, a fer-la grossa.

Que el meu ofici de periodista m'ha donat més alegries que disgustos, això tampoc surt al currículum, però us ho he de dir. Tot i que ara és un ofici desprestigiat i tocat de mort en favor de les empreses i de l'entreteniment, ara que és confon informació i entreteniment. Que he pogut treballar al costat de grans professionals, molts d'ells han esdevingut amics meus amb els anys i, sobretot, són aquells referents, que ara, com que els prejubilaran a tots, ja no tindran els joves, però jo, afortunadament, he conegut i he acabat sent amiga de Constantino Romero, Joan Comelles, Josep Maria Bachs, Jordi Estadella, Ernest Riveras... També a Madrid vaig conèixer Mayra Gómez Kemp, Emilio Aragón, tant el pare com el fill, la seva filla gran Rita Irasema, Lola Herrera... I altres noms que no diré perquè ara me'n deixaria molts. Però de tots ells he après alguna cosa. Vull dir, que a la vida hem d'estar molt atents i amb les orelles ben obertes perquè de qualsevol persona pots aprendre coses. Repeteixo, uns referents que molt sovint estan sent aparcats i jubilats. I també us vull dir una cosa, segueixo aprenent dels que han arribat després: dels joves. De la gent jove amb qui jo he treballat. Les experiències han de ser com vasos comunicants. Si tu creus que tens la raó absoluta i que has d'anar allionant els altres, et perds moltes coses. Per tant, has d'estar molt atent al que et diuen i als suggeriments que et fan. Tant la gent que tens pel damunt teu per edat, com la gent de la teva generació, fins i tot us he de dir que jo aprenc de la canalla perquè hi ha un exercici que costa, però que amb el temps i l'esforç s'aprèn: escoltar. Costa al començament, però amb el temps s'aprèn. I com deia el poeta, "tot està per fer i tot és possible", aquesta és la màxima que m'acompanya sempre. He mirat enrere, cosa que no acostumo a fer massa, perquè al davant hi ha tantes possibilitats que no te les acabes.

I ara que no hi ha un duro, ni ganes d'invertir en cultura, us he de dir, per acabar, que la cultura és allò que ens distingeix dels animals [...]. Perquè ells de cultura, cultura,

no en tenen. Nosaltres sí. No només ens distingim com a persones, sinó que es distingeix un país. Cada país té la seva cultura i els seus rituals de tota mena. Per tant, la cultura no alimenta el cos, els seus beneficis són emocionals, terapèutics, sanadors, fins i tot. Però alimenta l'ànim, que en aquests moments és molt important, i calmes el desassossec. Si no consumim ni teatre, ni sèries, ni programes de ràdio, ni tele, ni llibres; si només mengem crits, programes barroers, debats manipulats, tensions gratuïtes, tornarem a les caveres més fosques.

Volia acabar agraint moltíssim aquest acte, i dient que la cultura ens fa crítics, ens fa pensar i ens fa persones. De veritat, em sento honradíssima, emocionada i tinc moltes ganes de sentir *Edelweiss*, jo la cantaré per dins. Ha estat un honor i un plaer veure que no us heu equivocat, sinó que era jo l'errada. Us engresco a premiar també més dones, que hi són, pregunteu-me i us ho diré. I us encoratjo a seguir cantant i, si us omple i us ho passeu bé, això és terapèutic i sanador; val molt la pena. Moltíssimes gràcies, de veritat, senyores i senyors.

Us he traslladat, quasi íntegrament, tot allò que van voler dir aquestes dues personalitats que han acompanyat el XIV Concert de Primavera, perquè es tracta de persones públiques que, qui més qui menys, ha pogut veure o sentir a casa mateix (a través de la TV o de la ràdio) i que crec, sincerament, s'han dit coses interessants i molt il·lustratives. Personalment, he gaudit escoltant-les de viva veu, i tot dit amb una naturalitat i simpatia que he intentat transmetre-us.

Tot seguit, la presidenta dels Cantaires Muntanyencs, M. Glòria Vives, ens presenta el programa de cançons i la coral amiga que avui ens acompanyarà: els Madrigalistes de Catalunya,

que dirigeix Àngel Villagrasa, i que és la segona vegada que ens acompanyen en aquest Concert de Primavera, avui amb Marta Parunella al piano. Recordem que el seu inici fou l'any 1955, dins l'Agrupació Excursionista Catalunya amb aquella "Coral Catalunya", dirigida per l'inoblidable mestre Josep M. Castelló (1936-2001), i que durant el seu mestratge sorgiren la "Festa de la Cançó de Muntanya" i les "Jornades Internacionals de Cant Coral de Barcelona". Els Madrigalistes de Catalunya també han participat en el projecte "Coral de la Unió Europea" i en nombrosos actes organitzats per la Federació Catalana d'Entitats Corals i per Catalunya Canta.

Els Cantaires Muntanyencs interpretaran, doncs, sota la direcció de Víctor Barbé: *Edelweis/R. Rodger*; *El cant de les estacions/Harm. F. Proveche*; *A l'horta del meu pare/Harm. A. Pérez Moya*; *Balaio/Popular brasilera* i *Joan del riu/Harm. M. Oltra*. I, conjuntament, les dues corals ens oferiran: *O voso galo comadre/Popular gallega* i *Senyor Sant Jordi/S. Espriu* i F. Vila.

Finalitzat la part coral, Miquel Fernández fa esment que amb motiu del Centenari Espriu hem volgut deixar constància de la nostra admiració pel poeta, amb el text de *l'Oració a Sant Jordi*, que figura en el programa de mà, i que, per altra banda, hem cantat. Tot seguit demana la presència a l'estrada de la presidenta del Club Excursionista de Gràcia, Marisa Carreño, la dels Cantaires, M. Glòria Vives, el representant del Taller d'Història de Gràcia, Josep M. Contel, i el conseller municipal de cultura, Eugeni Rodoreda, per tal de fer lliurament dels recordatoris de l'acte: una litografia de la vila de Gràcia, oferta pel Districte, i una artística i artesanal rosa, per part del Club Excursionista de Gràcia, representativa del concert. Reberen les distincions: l'homenatjada Elisenda Roca; el seu glossador, Adam Martín; el director de la Coral Madrigalistes de Catalunya, Àngel Villagrasa i el director dels Cantaires Muntanyencs i ànima de tot el concert, Víctor Barbé. Els organitzadors obsequiaren Elisenda Roca amb un ram de flors i Josep M. Contel, en nom del Taller d'Història de Gràcia, li lliurà la fotografia de la pròpia Elisenda Roca, que en tot moment havia presidit l'acte emmarcada per les banderes de Catalunya i de Gràcia.

Cloqué la trobada el conseller Eugeni Rodoreda. En primer lloc excusà l'absència de la Regidora del Districte, Maite Fandos, que tenia prevista la seva assistència, però que motius d'agenda imprevistos li ho havien impedit. Posà en relleu la importància de la nostra Entitat en la vida esportiva, social i cultural gracienc, felicitant-la i encoratjant-la a seguir per aquest camí, així com als Cantaires Muntanyencs per les seves cançons que enalteixen l'esperit. Felicitació que feu extensiva, amb tota cordialitat, a Elisenda Roca i Adam Martín.

Aurora Vila i Guàrdia

Fotografies de Francesc del Rey

Plaça del Diamant 9 - 08012 Barcelona
Tel i Fax: 93 218 41 17
www.espeleonus.com
info@espeleonus.com

CULTURAL

Un mosaic romà, únic, apareix als Prats de Rei

Era necessari fer un canvi de les canonades, ja molt velles, al centre d'aquest poble d'uns 500 habitants a la Segarra. Al gener d'aquest any s'hi va donar el primer cop de pala i fins les dades d'avui, els seus habitants han pogut anar descobrint dia a dia la història antiga que s'hi amagava.

L'arqueologia es val moltes vegades de l'aixecament d'un lloc determinat per deixar al descobert temps passats. En aquest cas, ja s'hi havien fet anys enrere altres excavacions i en diferents llocs del municipi, tal com queda determinat al Museu Municipal Josep Castellà i Real, que guarda les restes arqueològiques.

Els primers dies de les excavacions, cap al mes de gener, van aflorar nombroses restes de tombes antropomorfes situades prop de la plaça. Aquests enterraments medievals van ser degudament estudiats, fotografiats i informatitzats, però ja que estaven al bell mig del carrer, va ser necessari cobrir-los de nou. Abans, però va ser necessari col·locar-hi una protecció per recuperar-los més endavant.

Però aquest nucli antic ens guardava moltes sorpreses. Cap al mes de març i prop d'una casa va aparèixer un mosaic romà. Era la coberta decorativa d'un sarcòfag i conté una inscripció pròpia dels primers cristians: un crismó. Es dedueix que la sepultura era d'una persona cristiana, amb un càrrec important dins la jerarquia eclesiàstica entre la segona meitat del segle IV i la primera del V dC.

Només s'han trobat unes sis sepultures a Catalunya, que estiguin decorades amb un mosaic, concretament a Tarragona, Barcelona i Terrassa. El mosaic, que mesura uns 80 per 30 centímetres, s'ha traslladat al centre de Restauració de Béns Mobles de la Direcció General del Patrimoni Cultural de la Generalitat. La qualitat del treball és molt valuosa, ja que es fet amb tesselles molt petites, que li donen relleu i demostra la importància del difunt.

Una vegada restaurat s'exhibirà al Museu Municipal dels Prats de Rei.

El crismó és un símbol paleocristià format per les dues primeres lletres (X i P) del mot grec Kristós (Crist) i l'Alpha i l'Omega que simbolitza Jesucrist com el principi i la fi. El seu ús es va estendre a partir de l'Edicte de Milà de l'Emperador Constantí, l'any 313, que va permetre al cristianisme sortir de la clandestinitat.

L'alcalde Francesc Duocastellà ha valorat molt positivament la troballa, i l'excavació arqueològica s'ha

finançat amb el pressupost destinat a la renovació del casc antic. La descoberta ha aixecat molta expectació entre els veïns. El subsòl dels Prats de Rei està considerat Bé Cultural de l'Interès Nacional i degut a això, les obres han estat supervisades per arqueòlegs.

Vista general de l'excavació, amb l'església del Portal

Seguint les obres d'urbanització del poble i a pocs metres de la trobada del crismó, s'hi ha descobert un poblat del segle V aC. La cosa ja es complicava, s'havia d'excavar? Sense subvencions és difícil, però amb voluntat es fa tot. De diferents llocs es van oferir estudiants d'arqueologia sense ànim de lucre, d'Andalusia, de Madrid, d'Aragó, fins i tot un xicot d'Anglaterra, i com no, també de Catalunya.

Tot el juliol i tot l'agost s'ha fet una excavació importantíssima, els resultats de la qual mereixen un altre article. Es tracta d'un poblament de SIKARRA amb una muralla que correspondria a la fase inicial ubicada cronològicament vers els segles V-IV aC i que hipotèticament envoltaria tot el turó situat a l'oest que abraça una gran superfície. Aquest jaciment presenta com a característica constructiva que de l'època ibèrica no es coneixen muralles que presentin fossat a Catalunya i per tant aquesta seria única. S'haurà de seguir estudiant.

Dolors Lázaro i Palau

(Fotografies a la contraportada, pàg. 102)

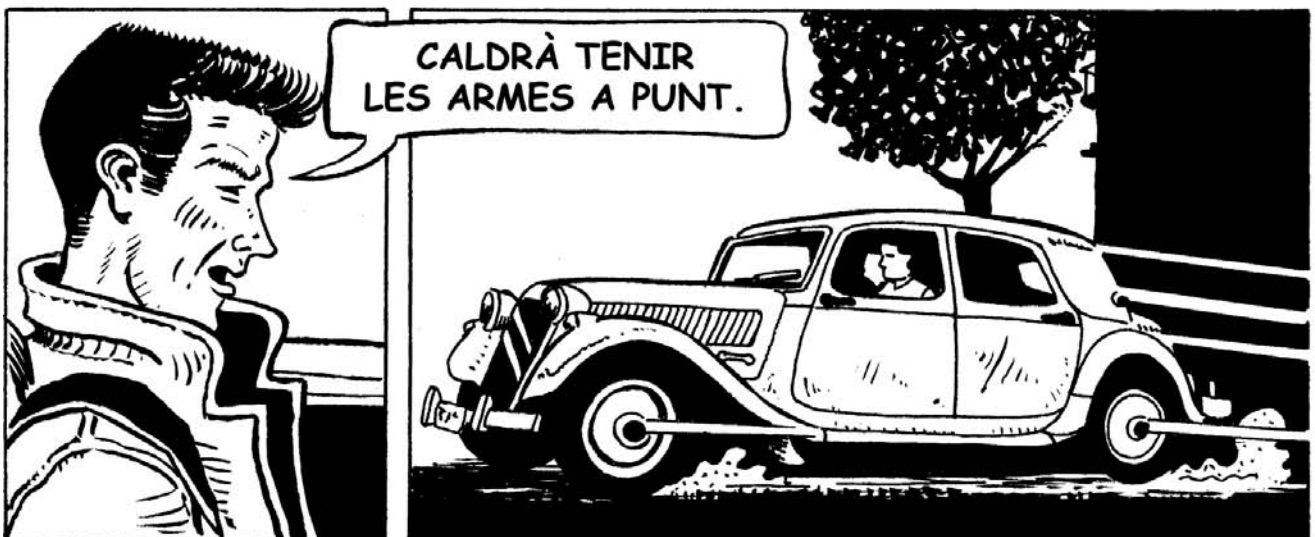

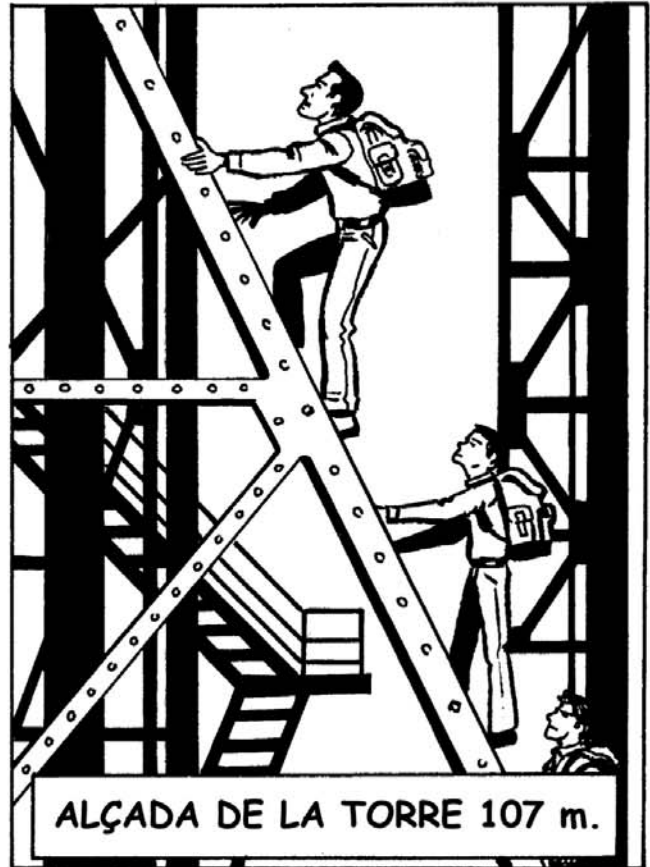
A primer terme hi ha la muralla ibera i a segon terme la romana

BARCELONA 1944

DIBUIX SERGI DIEZ - GUIÓ JOAN FELIU

ELS MILITANS DEL
F.N.C. JOAN JOSEP
FERRER GRAU, JAUME
MARTINEZ VENDRELL,
I FERRAN MURULL
DURAN VAN PENJAR
UNA GRAN SENYERA
A LA TORRE DE
JAUME I DE L'AERI
DEL PORT DE
BARCELONA.

¡ QUE MIDE 8 mts.
POR 3 JODER !

¡ COMO COÑO
HAN SUBIDO
JODER !

GIE

El GIE a la descoberta de l'Ariège

Per segon any, el GIE ha decidit traspasar la frontera, aquesta vegada cap al bressol d'un dels patriarques de l'espeleologia, Norbert Casteret, i una de les Meques de l'espeleologia del sud d'Europa, l'Ariège.

Entre tanta varietat de cavitats existents, tocava escollir-ne un parell, ja que la sortida es va programar en versió reduïda, en cap de setmana simple. Una vegada més, la representant francesa del GIE, la Manue, va programar al minut el recorregut de la sortida, punts d'acampament i cavitats per fer.

Sortida divendres tarda o dissabte ben d'hora –ben d'hora per fer una visita al Réseau Georges, situat al peu de La Pique (o Mont Béas), a tocar de l'estany de Lherz–. Aquest sistema de galeries arriba actualment a –700 metres i té més de 1.000 metres de desenvolupament. Va començar a ser explorat el 1960, i avui en dia encara té fronts oberts, tant en els sifons inferiors com en la recerca de noves prolongacions cap a la superfície.

Abans de sortir de Barcelona, primer problema: trobar unes bones coordenades o una descripció suficientment detallada per trobar la boca. Només tenim unes coordenades X, Y –deduïm que en coordenades Lambert III; esperem que la transformació a coordenades UTM hagi estat correcta–, una descripció bastant escadussera i un punt aproximat en un mapa –i això que existeixen diverses entrades–. Sabem, doncs, que la primera i principal dificultat serà trobar la boca, i no seria la primera vegada que el GIE fa una sortida i torna cap a casa sense entrar a l'avenc perquè senzillament no l'ha trobat.

Surt un primer equip avançat per començar la recerca. Just en aquell instant arriba un cotxe amb tres francesets

Gouffre Georges. L'equip GIE al fons d'un dels pous a meitat del recorregut.

Gouffre Georges. Meandre estret i sinuós a meitat de recorregut.

molt simpàtics que comencen a disfressar-se com nosaltres. Són un grup de l'Spéléo Club SCHS, equip que tradicionalment s'ha ocupat de l'exploració del massís. Tenen previst continuar les feines de recerca de noves boques des de la capçalera del massís. Hem tingut sort: ens ensenyen l'entrada de les fulles mortes (entrada normal) i l'entrada d'"el tub", un gran tub metàl·lic per on bufa un vent gelat! Error, hem sortit de les nostres terres amb mentalitat "Garraf": alguns no anem del tot ben equipats per fer una cavitat que es troba a tan sols 4º en els punts més freds –tot i que som al juliol–. Ai ai ai, és qüestió de posar-se totes les capes disponibles.

Comencem el descens. Ràpidament entenem el perquè del nom. L'entrada consisteix en una gran "nevera" on neu acumulada es barreja amb una gran estora de fulles mortes. La ressenya que hem obtingut no és gaire clara, i la topografia tampoc. Passat el primer tobogan i els primers ressalls, ens adonem que anem molt justos de cordes. Potser hem sobreassegurat? Seguim amb el recorregut previst: pous amb interessants formes de dissolució, alguna gatera polsosa, galeries remuntants, diversos meandres... Una cavitat molt "tridimensional". La idea inicial és arribar al gran tobogan de Lherzolita (–200 aprox.), una curiositat geològica on es crea una gran rampa natural en el contacte entre la calcària i la Lherzolita, roca mantèlica molt poc freqüent als Pirineus i que va ser descrita per primera vegada en aquest mateix massís. De mica en mica, el cansament, el fred i sobretot el cronòmetre fan aparèixer els primers dubtes sobre la viabilitat d'arribar a l'objectiu. Finalment decidim abandonar un cop ja hem arribat al petit curs d'aigua actiu que mena al tobogan. Quan tan sols falten 40 metres en horitzontal per arribar a l'objectiu, el punt que ens fa fer mitja volta és un ressalt de 4 metres seguit d'una petita bassa on s'hauria de

Burtetch-Riusec. L'equip GIE a la boca d'entrada

muntar una curta tirolina —o mullar-se les cames en aigua gèlida—. El muntatge de la tironina demanaria força temps i volem guardar forces i hores de descans per a la sortida de demà, en la qual no podrem fer mitja volta. Sortim de la cavitat prop de les 10 del vespre. És negra nit, plou i el camí de tornada sembla una pista de patinatge. Un sopar de campanya ràpid, poca conversa i a mitjanit tots dormint.

L'endemà toca llevar-se ben d'hora ben d'hora: hem de fer bastants quilòmetres i la sortida prevista no permet abandonar. Farem la travessa de Burtetch-Riusec, un sistema semiactiu, molt lúdic, que combina grans verticals (fins a 90 m), meandres estrets i la tercera sala més gran de França. I, segons els francesos, es d'iniciació.

L'aproximació a la boca superior és llarga, d'uns 300 metres de desnivell, però tenim informació de primera mà i prou fiable. Trobem la boca sense més dificultats. El fet que la boca no estigui enmig del bosc sinó en un pendent sense arbres ajuda i molt! Com que és una travessa, hem de portar molts menys metres de corda, ja que anirem recuperant corda a cada ràpel. La dificultat raurà en l'horari i en no perdre l'itinerari a les grans sales. Com que hem de portar menys material, en Roger portarà la "torxa", una Lot de leds de mida industrial que ens permetrà assaborir els grans pous i espais que ens esperen.

El recorregut s'inicia per un sistema de pous d'entre 6 i 90 metres, combinat amb algun meandre força estret on no veiem ni la base ni el sostre. Toca progressar a mitja alçada. El camí és força lineal. Passem per la sala de la pluja. El curs d'aigua és ben actiu. En aquesta zona les capçaleres estan ben equipades amb cordes fixes i anelles per evitar fregament i facilitar la recuperació de les cordes —aquí és d'agrair la tendència que tenen els francesos a deixar-ho tot ben equipat; no vull pensar què passaria si s'encallés una corda un cop passats els primers pous—. Arribats a la meitat del pou de 90, que no es baixa sencer, es fa un flanqueig a la dreta per entrar en un magnífic, gairebé màgic, meandre excavat en conglomerat calcari, molt vertical i estret. Aquí retrobem el sistema actiu que s'havia anat perdent pels pous. Arribem, per un pou de 37 metres, a una primera sala, d'on surt tot un sistema de meandres imbricats. Deixem de banda el curs d'aigua, que continua per un nivell inferior uns 200 metres més en horitzontal fins a un sífó. Cal trobar el bon meandre per continuar la travessa. Un cop trobat, ens quedem fascinats: formes de dissolució

allargades, sinuoses, polides, elegants, prova de les carícies que l'aigua fa a la roca i que donen sentit al gust per l'espeleologia. Pel meandre, cal caminar mig ajaguts, gairebé gatejant en algun tram, però és prou ample i ben horitzontal. De sobte, arribem a una gran sala. Les formes sinuoses s'han acabat en sec. Ara toca grimpar entre blocs cantelluts i polsosos per seguir progressant. Superem un gran bloc i arribem a la primera gran sala (sala A, no van pensar gaire per al nom). Són 8.350 m² de superfície, però en volum deuen ser molts més, ja que no es veuen el sostre ni les parets. Ara cal fer ús de la ressenya i les fites que anem trobant per no perdre'ns dins d'aquest mar de blocs caiguts "del cel". Trobem sense contratemps la continuació de la travessa, i comencem a veure traces de l'activitat humana: un bivac, llenya cremada, alguna deixalla. Estem arribant al final de la travessa. Per visitar la gran sala Louis Trombe (12.390 m²), cal remuntar encara una llarga tartera de blocs inestables. Decidim que no cal anar-hi. Finalment et trobes enmig de la més absoluta foscor i buidor. No és tard, però encara hem de fer la tornada a Barcelona. La sortida de la travessa també guarda el seu encant: uns contrastos de temperatura, d'ombres i colors que posen la cirereta al pastís. Som al mig del bosc en un fort pendent. Ara cal trobar el camí fins al punt on hem deixat el cotxe. La bona informació que dúiem i una mica d'intuïció fan que no tinguem contratemps per trobar-lo.

Arribats al cotxe, mentre comentem les genials vistes del pou de 90 i les sales que hem vist amb la "torxa" del Roger i la Núria, descobrim el preu que haurem de pagar: paparres. Estem tots atacats per paparres —cadascú n'ha arreplegat unes 10 o 15—. A més a més, el dia és ben humit i els mosquits no perdonen!! És el moment de tornar cap a casa, però l'aventura no s'acaba. Una punxada de

Burtetch-Riusec. Pou de 90 m il·luminat gràcies a la "torxa".

Burtetch-Riusec. Capçalera i passamà del pou de 37 m, caracteritzat per una profunda bretxa.

roda, un problema de pressió d'oli i una visita mèdica per controlar les paparres fan que arribem a casa força tard.

Boca de Riusec. L'equip del GIE en "mode professional".

En resum, un cap de setmana espremut al màxim. Réseau Georges, un gran sistema amb interessants formes de dissolució que fan que t'adonis de la tridimensionalitat d'aquest tipus de xarxes, i Burtetch-Riusec, una travessa apta per a no experts, curta, lúdica, variada, sense gaire compromís, on l'únic preu a pagar es servir una mica de sang a les paparres de la sortida.

Eloi Andreu

Obra Social
Fundació "la Caixa"

MUNTANYA

NORMES D'ÚS LLOGUER MATERIAL

1. El material es podrà llogar els **DIJOUS** de **20:00 a 21.30 h**

2. El material s'haurà de tornar el **DIMARTS** següent de **20:00 a 21.30 h**

a. En cas de demora en la devolució es cobrarà una setmana més de lloguer, a descomptar de la fiança pagada.

b. En cas excepcional es podrà avisar per E-mail (muntanya@cegracia.cat) que no es podrà tornar el material el DIMARTS següent i es valorarà si hi ha una causa major, la no aplicació de la clàusula anterior.

3. Els **SOCIS** del **CEG** tindran prioritat en el lloguer de

material als **NO** socis.

a. Els **NO SOCIS** podran llogar el material els **DIJOUS** a partir de les 21:00.

b. Cal identificar-se com a soci, i **no es permet llogar material per un NO soci sense pagar el preu assignat pels NO socis.**

c. Quan un dimarts o dijous sigui festa, s'indicarà amb un cartell al magatzem de lloguer del material, quin dia romandrà obert el lloguer.

4. La **fiança és per unitat** llogada

En cas de fer malbé el material es cobrarà l'import equivalent al valor de la seva compra tenint en compte l'amortització pels anys d'ús, i descomptant-se la part de la fiança.

Qualsevol comentari o suggeriment, us preguem que el feu al correu: muntanya@cegracia.cat o si ho preferiu, per escrit dipositant-ho a la bústia de l'entrada al Club.

Secció Muntanya

Data: **Setembre 2013**

PREUS LLOGUER MATERIAL

Codi	EQUIP	Fiança Soci	Fiança No Soci	Preu Lloguer Soci	Preu Lloguer No Soci
1	ÁNCORA DE NEU	5 Euros	20 Euros	1 Euro	5 Euros
2	ARVA	5 Euros	20 Euros	4 Euros	20 Euros
3	ARVA+PALA	10 Euros	40 Euros	8 Euros	25 Euros
4	ARVA+PALA+SONDA	15 Euros	50 Euros	10 Euros	30 Euros
5	CARGOL DE GLAÇ	5 Euros	20 Euros	1 Euro	5 Euros
6	CASC	5 Euros	20 Euros	3 Euros	10 Euros
7	CRAMPONS	5 Euros	20 Euros	5 Euros	10 Euros
8	DISIPADOR	5 Euros	20 Euros	5 Euros	NA
9	ESQUÍS MUNTANYA	10 Euros	30 Euros	10 Euros	40 Euros
10	ESTACA DE NEU	5 Euros	20 Euros	1 Euro	5 Euros
11	PALA DE NEU	5 Euros	20 Euros	3 Euros	10 Euros
12	PIOLET+CRAMPONS	10 Euros	40 Euros	7 Euros	20 Euros
13	PIOLET TÈCNIC	5 Euros	20 Euros	5 Euros	15 Euros
14	PIOLET TÈCNIC(x2)	10 Euros	40 Euros	8 Euros	25 Euros
15	PIOLET TRAVESSA	5 Euros	20 Euros	3 Euros	10 Euros
16	RAQUETES NEU	5 Euros	20 Euros	5 Euros	20 Euros
17	SONDA DE NEU	5 Euros	20 Euros	3 Euros	10 Euros
18	TENDA	5 Euros	20 Euros	5 Euros	NA

ACAMPADA

VACANCES

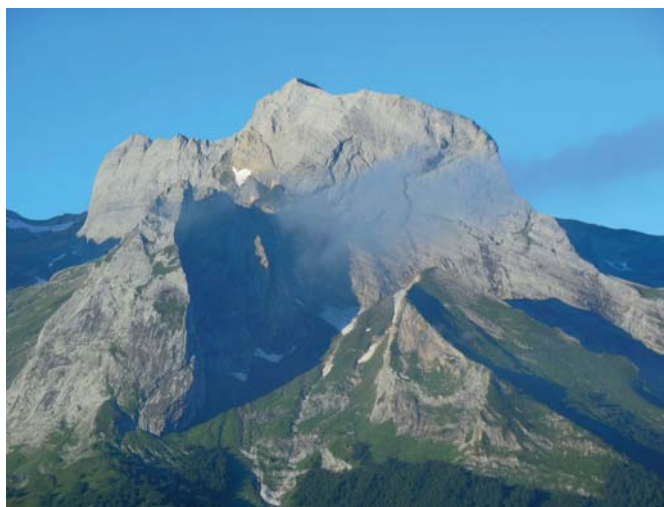
El passat 29 de maig, després d'un parell de reunions i diverses crides per correu electrònic als socis de la secció, vàrem comprovar que el nombre de persones interessades en l'acampada d'estiu d'enguany, i per diferents motius, era mínim, i per això els vàrem comunicar que no es podia organitzar una acampada com volíem.

Malgrat tot, en el moment de la veritat es va reunir un petit grup d'acampadors al **Camping du Lac, a Argelès-Gazost** (Alts Pirineus), els primer dies d'agost.

Ens hi vàrem trobar Esther Rubinat, Isa Chicon, Carme Checa, Francesc Pedrós, Manel Sánchez, Joan Carbó i el que subscriu en quatre instal·lacions, socis del Club i uns amics.

El camí per la Vall d'Aran ens va fer comprovar l'enorme destrossa que les pluges del mes de juny han deixat a la llera del riu Garona, les carreteres i sobretot els càmpings de les riberes, completament destarotats. Obres a corre-

cuita intentaven donar una certa normalitat i sobretot el desig de no perdre totalment l'estiu, tan necessari econòmicament per a l'Aran. La banda francesa fins a prop de Saint-Bertrand-de-Comminges estava igualment afectada.

Per fi vàrem arribar al nostre destí, no sense comprovar que la vall de les Gaubes, on havíem triat el càmping, havia patit encara més destrosses, amb tres morts incloses, esglésies devastades i més de trenta-cinc hotels de Lourdes afectats. A les importants pluges es van afegir les neus encara acumulades d'aquest hivern. La carretera que puja a Barèges encara resta tallada per grans desprendiments.

**AGÈNCIA
DE VIATGES**

Amb tot, vàrem visitar Gavarnie, Cauterets, Aubisque, Astourte, Estaing, Bagnères, la reserva de Neouvielle, grutes turístiques, mercadets com el d'Argeles, festes típiques en diferents pobles, el Castell Fort, mai conquerit, que presideix Lourdes, la població i el Santuari, Tarbes (la capital), i encara va quedar temps al Manel i l'Isa de fer l'ascensió al Taillon, demostrant trobar-se en bona forma.

Esperem que amb temps, i per al proper any, siguem més, ja que si no haurem de començar a pensar en el futur de la secció.

Miquel Fernández

(Fotografies a la contraportada, pàg. 123)

Unes vacances diferents

Per motius diferents, hem tornat a plantejar-nos les vacances passant uns dies amb els companys d'acampada del CEG.

Cada any quedem menys, però davant l'alternativa d'anar sols ens sembla millor compartir uns dies amb gent del Club.

Aquest any es va decidir anar a França, concretament al Camping du Lac, a Arcizans-Avant.

La mala fortuna féu que en arribar, quan anàvem a instal·lar la caravana en una parcel·la amb una mica de pendent, jo rellisqués en la gespa humida i en caure quedés entre la llança de la caravana i el c o t x e . Afortunadament, gràcies a en Miquel Fernández, que va desplaçar la llança de la nostra caravana, el fet no passà d'un gran ensurt i el meu peu blau i inflat durant uns dies.

En una altra ocasió aquesta circumstància hauria estat suficient per fer una trucada als fills i tornar a casa. No podia pas conduir.

Aquí, gràcies a la gent del CEG i al fet de no estar sols, la cosa fou molt diferent, Els primers dies poguérem sortir sense necessitat de conduir i sense fer caminades. El grup s'adaptà a la nostra circumstància i, passats els primers dies, i a mesura que el peu se'm regularitzà, poguérem fer petites sortides a peu. I qui va voler va poder fer les sortides que volia en un principi, ja que estaven prou preparats.

Gràcies als companys del Club, poguérem gaudir d'unes vacances que estigueren a punt de no començar.

Francesc Pedrós

Ferrer&Ojeda
Consultores en Seguros Asociados

EXCURSIONISME INFANTIL I JUVENIL

Premisses i avantatges

L'excursionisme és una activitat que ajuda a madurar tant els nens com els joves i alhora incrementa la seva cultura esportiva, geogràfica i històrica, els ajuda a conèixer la pròpia terra, cultura, llegat religiós, etc. i és fàcil de compaginar amb familiars i amics. Per això la seva pràctica és aconsellable al llarg de la vida de qualsevol individu a qui agradi l'esport diguem-ne científic pels seus múltiples avantatges en qualsevol àmbit de l'entorn natural. Després, tot aquest coneixement es pot projectar a l'exterior.

Es pot dir que la pràctica d'aquesta activitat està detallada des de finals del segle XVIII (no la confongueu amb les activitats de transhumància, que podrien ocupar-nos un altre article), i curiosament va ser per part de la societat anglesa que es va començar a divulgar entre la societat europea amb les seves activitats en diversos països. Inicialment aquestes activitats van tenir lloc a l'Índia, com demostren els grans treballs cartogràfics a la zona de l'Himàlaia. Després vingueren les activitats alpinístiques a les zones dels Alps, amb l'acompanyament inicial de pastors o vilatans i, posteriorment, davant l'interès per conèixer llocs recòndits, per part del que avui dia anomenem excursionistes o turistes de la naturalesa, que van començar a cobrar per fer de guies a tots aquells que pretenien conèixer les zones alpines del centre d'Europa. Així es trencà el tabú que representava l'ascensió a les grans muntanyes.

L'any 1993 vaig col·laborar en un llibre que edità la Generalitat de Catalunya titulat *El teu primer llibre de muntanya*, que pretenia ser una mena de guió per als nens que volguessin iniciar-se en les activitats relacionades amb l'entorn natural.

Han passat deu anys des d'aquell llibre i, com no pot ser d'altra manera, la societat, els materials, l'alimentació i la meteorologia han canviat per millorar en molts aspectes. Per aquest motiu m'atreveixo a preparar aquest article per al nostre butlletí, però abans vull demanar disculpes pel meu atreviment de marcar directrius sobre aquesta activitat, ja que he de reconèixer que encara n'he d'aprendre molt.

Avui, com a expresident del Club Excursionista de Gràcia, i després de deu anys de col·laboració en totes les seccions en general i en el grup escoltista anomenat Agrupament Escolta Pere Rosselló, amb prop de cent membres, l'experiència em permet afirmar que les noves tecnologies ajuden perquè tant els nens com els joves puguin tenir accés a moltes més propostes i ofertes lúdiques, que no en els anys 90. Què implica, aquesta

nova situació? Senzillament que hem d'aguditzar l'enginy per saber transmetre els grans valors que aporten les diferents activitats vinculades a l'excursionisme. A la nostra comunitat hi ha una gran varietat de possibilitats per desenvolupar en la línia de l'excursionisme històric, com és seguir les rutes romàniques que travessen una gran part del nostre territori.

Cal tenir molt present de quina forma va néixer el nostre esport, ja que d'una activitat científicoexcursionista va derivar en tot un conglomerat d'activitats, que ja esmentarem més detingudament. I no oblidem la variant altament competitiva, i per tant mediàtica, d'aquest esport. Així, doncs, podem destacar en positiu dos aspectes: que tant els nens com la joventut saben que a través de l'excursionisme poden aprofundir en el coneixement de la nostra història i formar-se tècnicament, i que, si les seves capacitats els ho permeten, poden entrar en el món de l'alta competició, permetent així el reconeixement del nostre esport i a la vegada retroalimentant el nombre de practicants del nostre col·lectiu.

Però anem per parts. Quina és la reflexió d'un nen davant de la infinitat de propostes que rep? La majoria de pares veuen en el futbol la gran solució dels problemes futurs del nen i de la seva família, com bé comentava a les Jornades de Prevenció del Club Excursionista de Gràcia el psicòleg de l'esport Pep Marí. El que realment motiva l'infant per a alguna activitat esportiva solen ser diverses variables, i és clar que la que més influeix és la familiar. Així, doncs, en un entorn que s'ha dedicat al món excursionista és fàcil que el nen també se senti interessat per la natura. Altres aspectes poden ser la influència dels seus companys de classe o programes de televisió que causin alguna impressió favorable de l'activitat.

Com a pare, puc dir de forma clara que la meua modesta experiència en altres activitats esportives m'ha ensenyat a diferenciar els que s'anomenen esports d'espectacle dels esports de pràctica individual i col·lectiva. Per això, sempre seré un convençut que l'excursionisme és una veritable escola per a l'individu, i amb això no vull dir que altres esports no tinguin les mateixes característiques, sinó que en l'excursionisme la diversitat d'especialitats que se'n deriven (senderisme, escalada, alpinisme, esquí

de fons, esquí de muntanya, escalada esportiva, en gel, etc.) són un gran al·licient per a joves i adults. Però està clar que en aquest cas ens hem de centrar en allò que afecta o interessa els nens.

Avui en dia s'està treballant perquè la formació sigui l'element clau per al desenvolupament dels futurs especialistes de l'esport, i per tant la muntanya també entra dins d'aquest criteri, i seran els monitors els que hauran de canalitzar els futurs alpinistes pel bon camí del coneixement tant de la filosofia del nostre esport com de les seves tècniques.

Per instint, els nens solen tendir a pujar per qualsevol lloc inclinat tant de casa (armaris, neveres, mobles, sofàs, etc.) com del camp (monticles, pedres, etc.). I hem d'aprofitar aquest interès innat per reconduir-lo cap al nostre esport de forma didàctica, explicant de forma senzilla com evolucionar en aquest entorn, explicant els riscos de les caigudes o rascades, també els riscos de segons quina fauna, la importància del respecte per tot aquest entorn, i remarcant la importància del coneixement i la preparació per a un millor gaudi i aprofitament de la pràctica de l'excursionisme.

La muntanya com a activitat pensada per als infants és tot un món per descobrir, i també els pares i educadors dels infants han de col·laborar en la seva difusió. I per què? Senzillament perquè el nen actuï sempre per intuïció a l'hora de caminar. I el camí de l'inici a l'excursionisme ha de ser guiat pels pares o monitors. Sempre he dit que l'excursionisme s'ha banalitzat per part de la societat, ja que no ha tingut present que la muntanya és un entorn canviant tant en orografia com meteorològicament parlant. Així, doncs, el coneixement de la geografia dels llocs on pensem desenvolupar la nostra activitat, la preparació logística, l'organització i el material adequat per al desenvolupament de l'excursió són factors clau en la formació perquè el nen gaudeixi d'aquest meravellós esport.

Cal tenir present que el nen és un individu intel·ligent però amb falta d'experiència i, per tant, les persones del seu entorn hauran de fer un esforç per posar-se al seu nivell i transmetre la seva experiència a fi que no cometi errors de valoració de la dificultat o dels riscos que comporta, com en qualsevol activitat, inherentment.

Així, doncs, avui en dia els consells bàsics no han canviat i per tant les explicacions sobre el que és la muntanya i el que representa per als seus habitants, el respecte per aquest delicat entorn, la seva conformació geològica, biològica, històrica, religiosa, etc. han d'entrar en el decàleg de la formació infantil per accedir al nostre esport de forma adequada.

També cal destacar la importància del material i òbviament de l'equip, que avui en dia és altament tecnificat. Aquest també ha de ser una faceta a ensenyar adequadament al nivell de pràctica que s'exerceix a l'inici del nostre esport. Després el jove ja es preocuparà d'aprendre per si mateix les tècniques d'orientació o d'altres més sofisticades, com l'ús de piolets, bastons, botes, etc. Però, com he indicat, és imprescindible una bona base formativa abans d'accedir a noves activitats a la natura.

Una bona alimentació i la hidratació són bàsiques per mantenir el cos

en un estat òptim de cara a un esforç continu com el que requereix l'excursionisme, i per això en les escoles ja s'ha començat a donar formació alimentària per adaptar-la a les activitats que el jove esportista vulgui desenvolupar. Això, a més, és un altre factor per tenir present en activitats de resistència i llarga durada.

Una altra faceta a destacar és que un accident, per lleu que sigui, en el nostre esport implica ser conscient que serveis d'atenció primària, hospitals o cossos de rescat requereixen un temps d'espera i per tant saber reaccionar de forma ràpida i amb un mínim d'eines de primers auxilis. Aquestes eines ens poden ajudar a restablir una situació de risc momentani mentre els serveis d'urgència accedeixen al lloc on es requereixen.

Actualment s'estan desenvolupant formacions específiques per a professionals dels esports de muntanya perquè actuïn com a monitors, guies, etc. Però també, i com deia a l'inici, la competició s'està convertint en una via de sortida per a molts joves, que veuen en la naturalesa una resposta a les seves emocions i a la seva economia. I des d'aquí aprofito per suggerir tant a progenitors com a tècnics que al principi el que el nen ha de fer és gaudir d'aquells esports que practica i òbviament ser feliç amb el seu entorn sense buscar altres objectius en el seu desenvolupament.

Aquest és un breu article introductor per a la difusió de l'excursionisme com a esport que promou la nostra etnografia i, com no podria ser d'altra manera, la nostra cuina, riqueses que aquest país i el seu entorn contenen.

Francesc Sanahuja i Toledano

SABIES QUE...

Les gorges més estretes dels Països Catalans, diuen, del món són les de la

Fou a Arles de Tec, prop de Ceret, al Vallespir. Un petit afluent del Tec forma un espectacular congost, obert a la roca calcària, de 1.700 m de llarg i de 70 cm d'amplada en alguns llocs. Les parets de l'engorjat arriben fins als 200 m d'alçada. Les gorges de la Fou estan condicionades amb unes passeres per poder-les visitar amb seguretat i previ pagament.

Les quatre columnes que flanquegen la porta principal del Palau de la Generalitat de Catalunya varen ser esculpides a Troia (a l'actual Turquia). De la cantera d'aquesta ciutat arribaren –al segle II d. de C.– a la Tarraco romana 45 columnes de granit, probablement per al temple d'August del recinte del Fòrum. Després de la caiguda de l'Imperi, seguint la tradició de reutilitzar materials arquitectònics, algunes d'aquestes columnes es varen traslladar a l'església de Sant Pere Sescelades, situada en un dels suburbis al nord de la ciutat de Tarragona. Aquest temple es va destruir i, el 1598, Pere Blai, l'arquitecte encarregat de reformar el Palau de la Generalitat, va negociar amb les autoritats tarragonines la seva tramesa a Barcelona per tal de decorar, seguint la moda del Renaixement italià, la nova façana sud del Palau. A la Tarragona d'avui queden

encara algunes columnes troianes "germanes" de les que podem veure a la plaça de Sant Jaume de Barcelona: a la porta d'accés a la Capella del Santíssim de la Catedral (obra, també, de Pere Blai), al passeig Arqueològic i a la rotonda que hi ha davant l'hotel Imperial Tarraco..

L'avenc més fondo del món, conegut fins avui, es troba al massís d'Arabika, al Caucas occidental, a la regió d'Abkhàzia, a prop de la mar Negra i la frontera entre Rússia i Geòrgia. Es tracta de l'avenc Krúbera-Voronya, on s'ha arribat de moment a 2.191 m de profunditat. La boca d'aquesta cavitat va ser descoberta per uns exploradors georgians l'any 1960 a una alçada d'uns 2.256 m sobre el nivell del mar. Des de l'any 2000, un

equip mixt, el Cavex Team, format per espeleòlegs russos, ucraïnesos i espanyols i d'altres expedicions internacionals, com l'anomenada Towards the Centre of the Earth, estan fent exploracions en aquest avenc, que s'ha convertit en un mite i un veritable repte per als espeleòlegs d'elit.

A la vila de l'Arboç, al Baix Penedès, us sorprendrà veure-hi **una replica de la torre de la Giralda** de Sevilla. En el conjunt del mateix edifici es troben reproduïts, a escala reduïda, la Sala d'Ambaixadors i el pati dels Lleons de l'Alhambra de Granada. A primers del segle XX, el matrimoni format per Joan Roquer, de l'Arboç, i Candelària Negrevins van anar de viatge de nuvis a Andalusia. La Candelària es va enamorar dels edificis hispanoàrabs d'aquelles ciutats que van recórrer com dos colomins. En tornar a l'Arboç els enyorava. Què no hauria donat per tenir-los! El marit, enamorat i complaent, decidí construir el seu "niu d'amor" reproduint aquells monuments que tant van entusiasmar la seva esposa. Això era l'any 1902, quan encara hi havia romàntics... i amb diners! Aquest edifici, restaurat fa poc, es pot visitar els caps de setmana.

La majoria de mamífers, per beure, utilitzen la llengua

(com si fos una cullera) empenyent petites quantitats d'aigua fins a la gola per, després, empassar-la. Els humans, aprenuérem a ajudar-nos d'estris per fer aquesta funció; però, instintivament, la llengua encara hi té un important paper. Els únics mamífers –i, potser, els únics animals– que fan servir el nas per portar l'aigua a la boca són els elefants adults. Són els més grans bevedors del món. Si tenen l'oportunitat per fer-

ho, arriben a consumir fins a 225 litres d'aigua en un sol abeuratge.

Josep Arisa

Joan Cervera a la Diada del G-6

Presentació de la Diada per part de les entitats graciencques davant el monòlit a Pompeu Fabra (plaça Lesseps) i parlament final per part del nostre president honorari en Joan Cervera, convocant-nos a la Via Catalana.

VACANCES

La redacció agraeix de tot cor a Martí Santamaria pel fet de dur, per primera vegada en les 31 edicions en que ha participat a la Matagalls-Montserrat, una càmera fotogràfica.

Companys de cursa, en Rafa ve d'Albaida i la Xelo ve de Bocairent, dos pobles de la Vall d'Albaida, província de València.

Marxaire amb samarreta groga, que te 84 anys i va arribar.

Participant que es va tallar els cabells amb el "logo" de Mm.

Amb en Carles Albesa, com record i agraïment a la seva gesta.